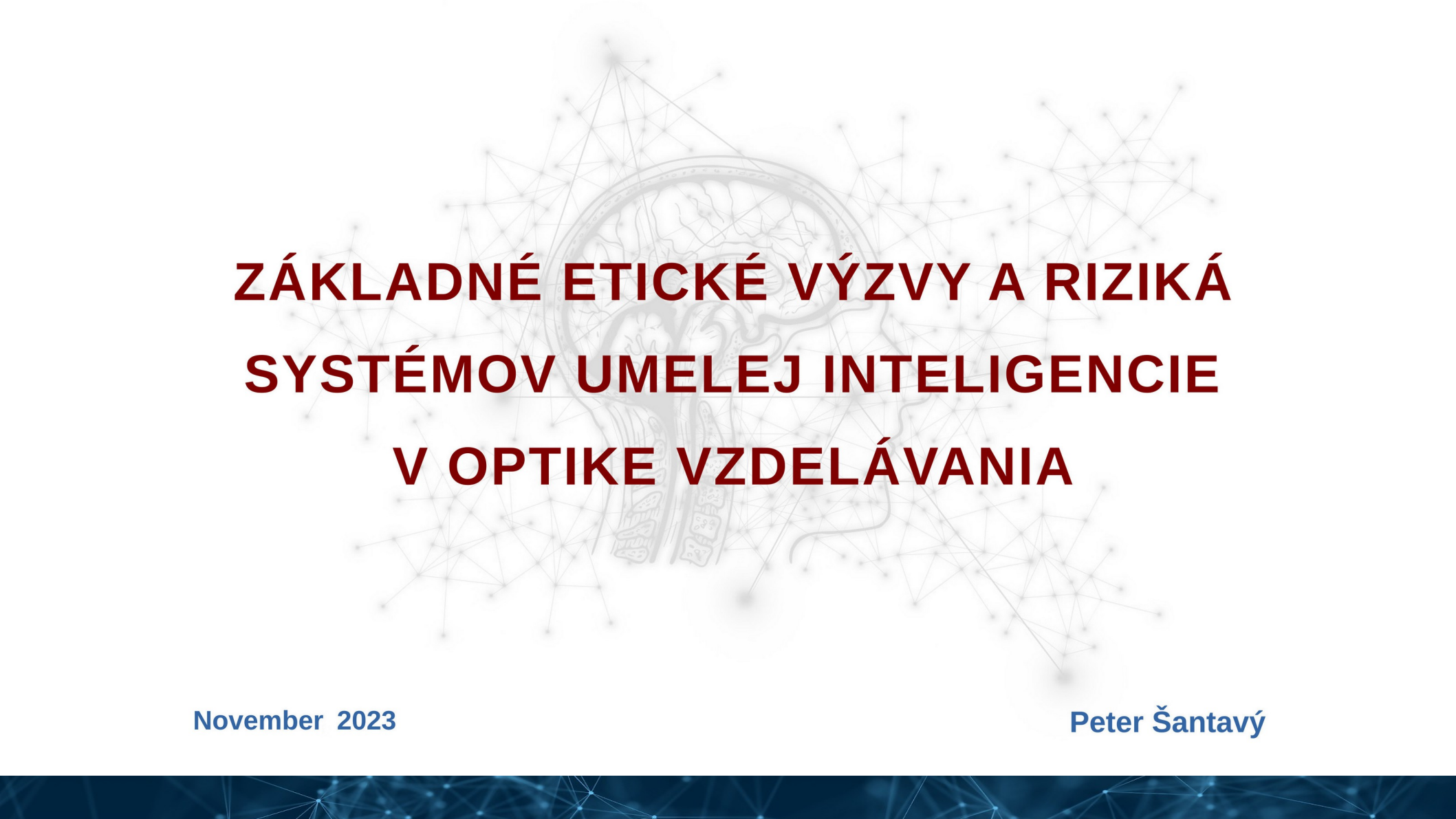
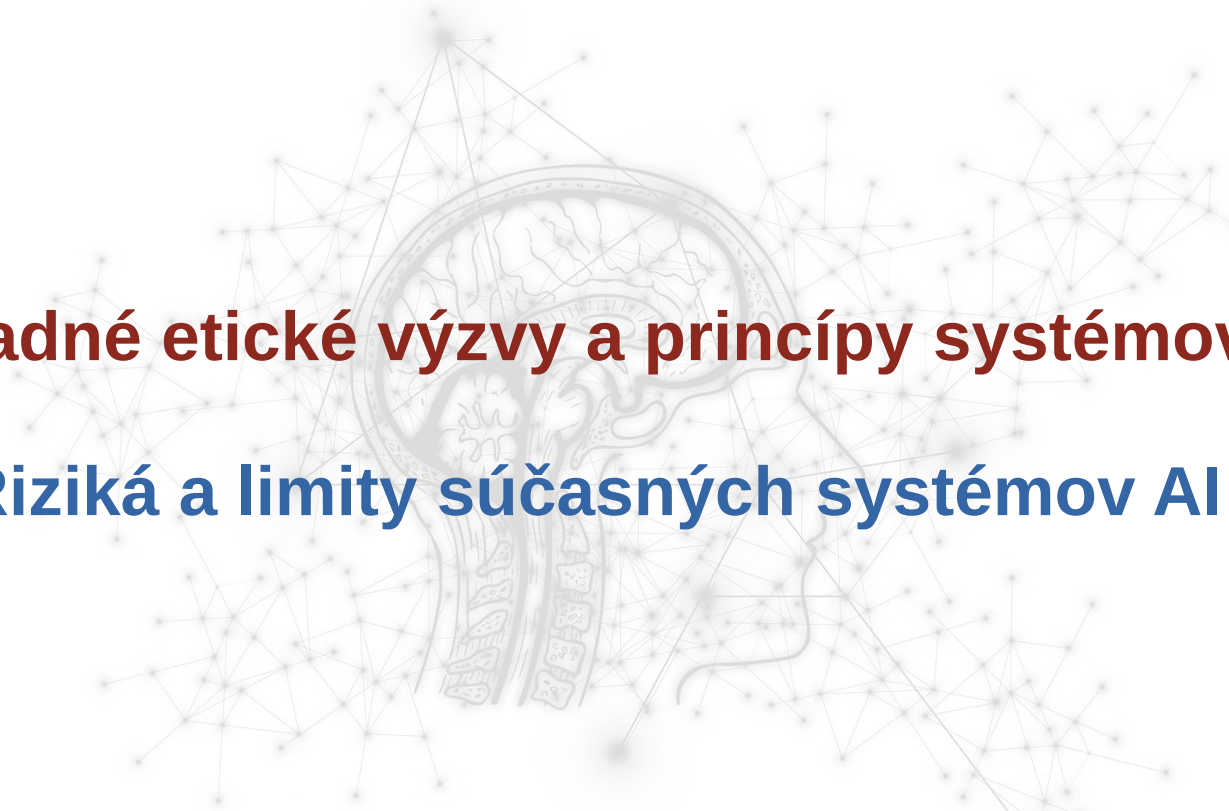

ZÁKLADNÉ ETICKÉ VÝZVY A RIZIKÁ SYSTÉMOV UMELEJ INTELIGENCIE V OPTIKE VZDELÁVANIA

November 2023

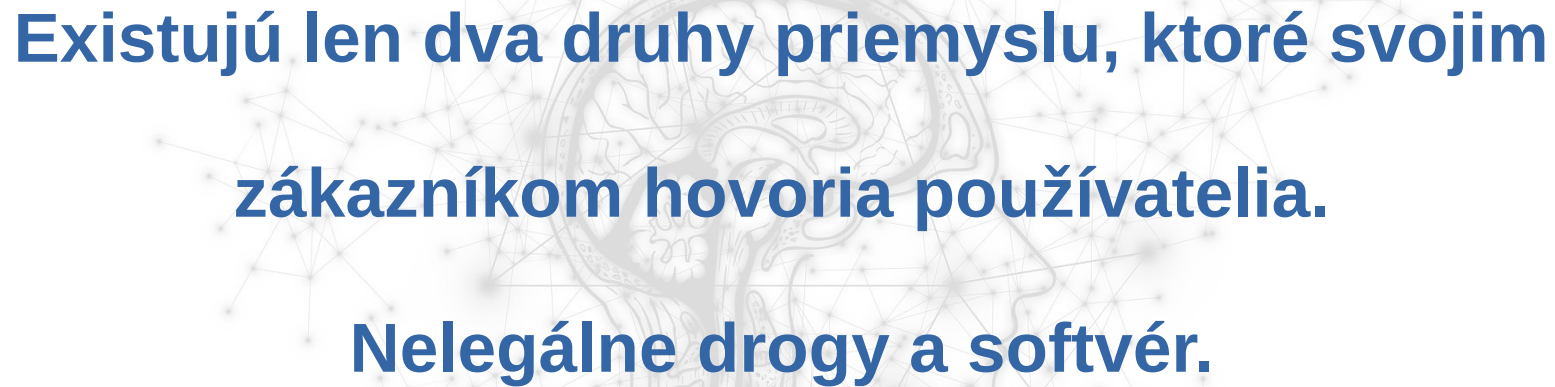
Peter Šantavý

Základné etické výzvy a princípy systémov AI

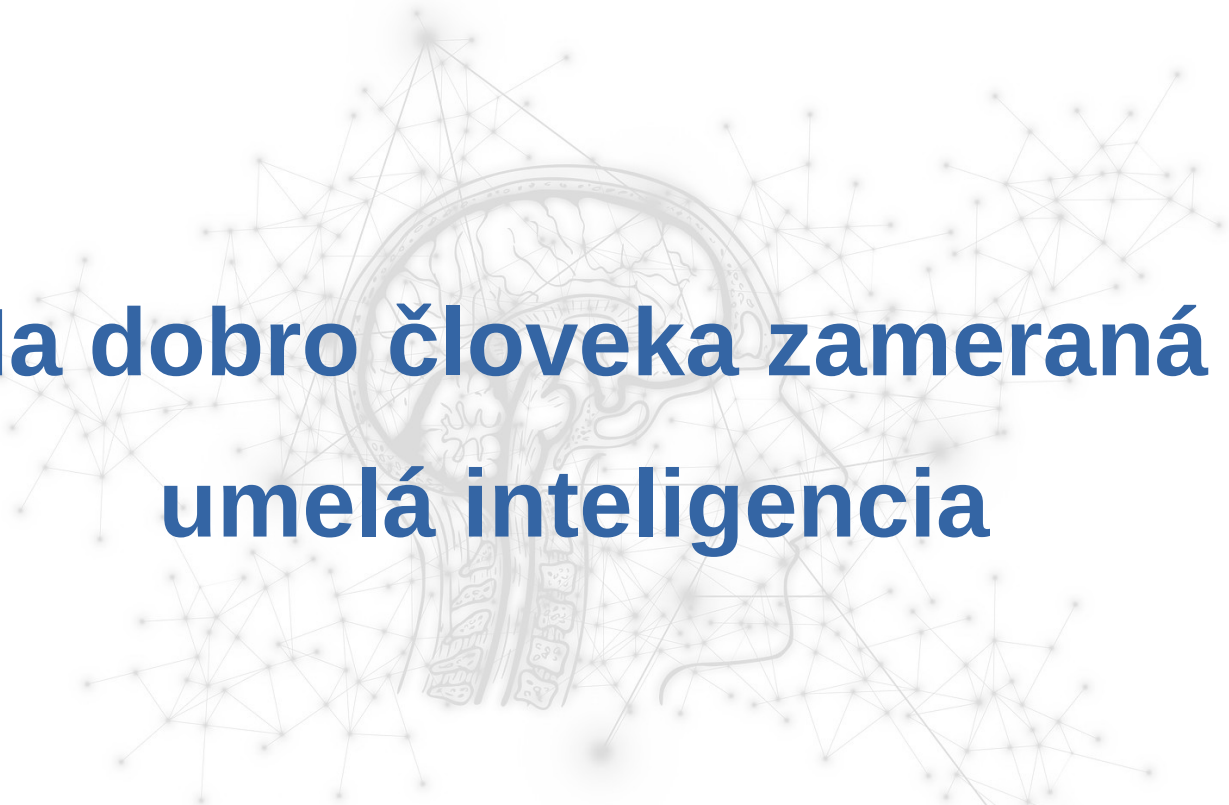
Riziká a limity súčasných systémov AI

AI – artificial intelligence

**Existujú len dva druhy priemyslu, ktoré svojim
zákazníkom hovoria používatelia.
Nelegálne drogy a softvér.**

Prof. Edward R. Tufte

Na dobro človeka zameraná umelá inteligencia

Human-centered and Beneficial Artificial Intelligence

Na dobro človeka zameraná umelá inteligencia

Známy a všeobecne prijímaný princíp, ktorý by však mal

- byť chápaný v duchu **klasickej filozofickej antropológie**
- zahŕňať **každú** ľudskú bytosť a **nikoho** nediskriminovať
- mať na zreteli dobro **ľudstva** a spoločnosti, chrániac pri tom a rešpektujúc dobro každej ľudskej bytosti
- sa vyznačovať starostlivosťou o náš „spoločný a zdieľaný domov“, teda o **celý svet**

Interdisciplinárny rámec ako základ

Etické problémy nie je možné riešiť bez

- dostatočného oboznámenia sa s **technologickou stránkou** systémov AI
- bez skúmania **psychologických, sociologických a právnych aspektov** nasadenia technológií AI
- pokrytia veľkého **rozsahu diskutovaných tém a oblastí dopadu**
- chápania dôležitosti **netechnických disciplín** pre nasadenie v reálnom svete
- **spolupráce s inštitúciami** na medzinárodnej i štátnej úrovni
- interdisciplinárneho **rámca vzdelávania**

Na dobro človeka zameraná umelá inteligencia ~ dôveryhodná umelá inteligencia

Základné požiadavky: dôveryhodné systémy AI musia byť

- **legálne** (lawful) – vyhovovať požadovaným normám a spĺňať všetky platné zákony, predpisy i regulácie
- **etické** (ethical) – rešpektovať etické zásady a hodnoty
- **robustné** (robust) – dosahovať potrebné štandardy bezpečnosti a spoľahlivosti nielen z technologického hľadiska, ale zohľadňovať aj sociálne prostredie a dopady na spoločnosť

Dôveryhodná AI – praktické dôsledky

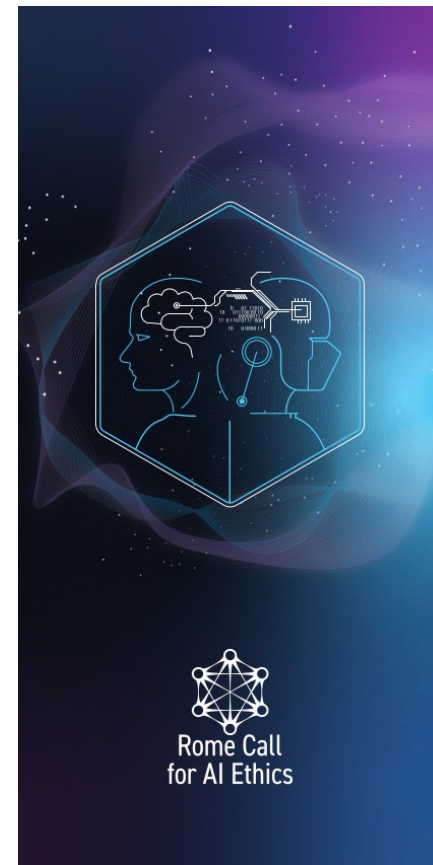
Súčasný rámec riešenia etických problémov ANI – regulácie a etika

- **Artificial Intelligence Act**

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (**Akt o umelej inteligencii**) a menia niektoré legislatívne akty únie
[<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>]

- **Rome Call for AI Ethics**

Etické odporúčania vatikánskej konferencie **renAissance 2020**
[<https://www.romecall.org/>]

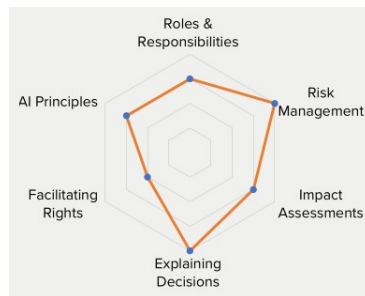
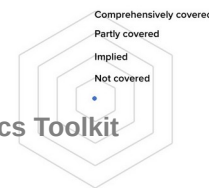
EU AI HLEG Guidelines and Assessment List for Trustworthy AI

UK's ICO AI Auditing Framework

Singapore Model Governance Framework

Hong Kong Ethical Accountability Framework

Dubai AI Ethics Toolkit

Kredit: OneTrust DataGuidance Limited

(Nielen) angažovanost', legislatívne kroky a regulácie...

Všeobecné nasadenie

- Artificial Intelligence Act (EU)
- Ethics of AI (UNESCO)

Armádne nasadenie

- AI Principles: Recommendations on the Ethical Use of Artificial Intelligence by the DoD
- **REAIM 2023**: 1. global Summit on Responsible Artificial Intelligence in the Military Domain

Aktivity

- #AIEthics tímy
- AI alignment research...

UMELÁ INTELIGENCIA ZAMERANÁ NA DOBRO ČLOVEKA		
DÔVERYHODNÁ UMELÁ INTELIGENCIA		
legálna	etická	robustná
VŠEOBECNÉ ETICKÉ POŽIADAVKY NA DÔVERYHODNÉ SYSTÉMY UMELEJ INTELIGENCIE		
pri vývoji, výrobe, nasadení, poskytovaní a používaní systémov umelej inteligencie musí byť zaručená ochrana slobody, dôstojnosti a bezpečia každej ľudskej osoby i celej spoločnosti	technológie umelej inteligencie musia byť plne pod ľudskou kontrolou a ovládateľné človekom	
algoritmy i výsledky činnosti systémov AI musia byť človekom pochopiteľné a revidovateľné	akékoľvek nasadenie technológií AI musí byť prospešné pre človeka a spoločnosť	
systémy umelej inteligencie nesmú byť nástrojom digitálneho rozdelenia	technológie umelej inteligencie nesmú škodiť nášmu spoločnému domu a mali by prispievať k spoločenskému a environmentálnemu blahobytu	
OBLASTI IMPLEMENTÁCIE ETICKÝCH PRINCÍPOV		
vývoj a tvorba AI	poskytovatelia a používatelia AI	priamo systémy AI
vzdelávanie, osвета, prevencia, spoločenská citlivosť a zodpovednosť vývojárov, poskytovateľov i používateľov		
ŠPECIÁLNE ETICKÉ POŽIADAVKY NA DÔVERYHODNÉ SYSTÉMY UMELEJ INTELIGENCIE		
plošný dohľad, spravodajstvo a pokročilé riadenie štátu	vojenská oblasť a armádne nasadenie	
PRIESTOR PRE ANGAŽOVANIE SA		
eticko-filozofický diskurz	misia zjednocovať, usmerňovať, vzdelávať a propagovať	univerzálne bratstvo a sociálne priateľstvo

Plošný dohľad, spravodajstvo a pokročilé riadenie štátu

vzhľadom na špecifikum a dosah nasadenia systémov AI v oblasti pokročilého riadenia štátu, spravodajských služieb a plošného dohľadu pre ľudské práva, ochranu demokracie a slobôd si myslíme, že táto oblasť by mala byť pokrytá už základnými legislatívnymi mechanizmami a verejným dohľadom demokratickej spoločnosti, ktoré sa týkajú riadenia spoločnosti, ľudských práv a pôsobenia spravodajských služieb vo všeobecnosti

oblasť exportu produktov a technológií umelej inteligencie, ktoré môžu byť zneužívané v oblasti pokročilého riadenia štátu, spravodajstva a plošného dohľadu, by mala byť predmetom medzinárodnej regulácie s cieľom zamedziť ich vývoz do rizikových oblastí

Vojenská oblasť a armádne nasadenie

technológiami umelej inteligencie poháňané automatické smrtiace zbraňové systémy, systémy automatického zameriavania a vyberania cieľov, automatické systémy schopné bez zásahu človeka rozhodnúť o smrtiacej reakcii akéhokoľvek druhu (od útoku dronu až po rozpútanie jadrového konfliktu) **musia byť zakázané**

nutnou podmienkou prevádzky ľubovoľného systému AI, ktorý môže predstavovať riziko pre akúkoľvek ľudskú osobu, je schopnosť a možnosť človeka prebrať kedykoľvek kontrolu nad týmto systémom, resp. právo a možnosť verifikovať a prehodnotiť výsledky jeho činnosti

limity, regulácia a obmedzenia smrtiacich autonómnych zbraňových systémov (LAWs/AWS) by mali predstavovať etický rámec stanovený na základe morálnych hodnôt ľudskej spoločnosti, nie na základe relativistickej tzv. „následnej regulácie“

pri nasadení moderných zbraňových systémov s celoplošnými účinkami a technológií, zasahujúcich v hybridných vojnách a vojnách 4. generácie prakticky celé populácie štátov, sa koncept spravodlivej vojny stáva neprijateľný

Human-centered AI a Trustworthy AI považujeme za nutné princípy akéhokoľvek výskumu, vývoja, realizácie alebo nasadenia systémov umelej inteligencie.

V prípade systémov umelej inteligencie je *ethics by design* a *regulation by design* nutnou podmienkou ich vývoja, nasadenia a prevádzky.

Dôveryhodná umelá inteligencia a ľudský faktor

Implementácia v ANI je previazaná s ľudským faktorom

- **human-centered AI a trustworthy AI** považujeme za nutné princípy akéhokoľvek výskumu, vývoja, realizácie alebo nasadenia systémov umelej inteligencie

- **ethics and regulation by design** sú nutnou podmienkou vývoja, nasadenia a prevádzky

- !** – **vzdelávanie, osвета i prevencia a formácia** morálnych postojov tvorcov, poskytovateľov i používateľov týchto technológií

- !** – **edukácia a osвета spoločnosti**, bez ktorej si ťažko predstaviť rast spoločenskej citlivosti a zodpovednosti v oblasti celoplošnej adaptácie a využívania systémov AI

ANI – slabá a úzka AI, súčasné systémy AI

Rôzne prístupy k edukácii

Profesná / odborná edukácia

- **školsťvo** – technologické odbory venujúce sa AI
- **permanentná formácia** – osveta a vzdelávanie v oblasti vývoja, nasadenia a využívania technológií AI

Všeobecná edukácia

- **vzdelávanie** na jednotlivých druhoch škôl (ZŠ, SŠ, VŠ)
- celoživotné vzdelávanie a **osveta** v spoločnosti

Interdisciplinarita vo výučbe

Technologické predmety

- **informatika**
- **príbuzné odborné predmety**: bezpečnosť IKT, bezpečnosť a architektúra systémov, algoritmy a štruktúry údajov, webové a cloudové služby,...

Netechnické predmety

- **občianska náuka, etická / náboženská výchova, masmediálna výchova**,...
- **základné povedomie a zručnosti** v rámci predmetov využívajúcich technológie AI

Oblasti implementácie odporúčaní pre vzdelávanie a využívanie AI na jednotlivých druhoch škôl

Základné a stredné školy

- **riaditelia** a vedenie škôl
- **pedagógovia** a personál podieľajúci sa na výučbe
- **žiaci**
- **rodičia** a ďalší rodinní príslušníci

Vysoké školy a univerzity

- **vedenie** a manažment
- **pedagógovia** a personál podieľajúci sa na výučbe
- **vedeckí** a technickí pracovníci
- **študenti**

Inšpirácia z Českej republiky

Základné a stredné školy

- **Doporučení pro využívání umělé inteligence na základních a středních školách** (Národní pedagogický institut ČR)
- **AI dětem** – od osvěty, cez vzdelávanie a metodické materiály až po tvorbu kompletného kurikula (zapojených cca. 510 škôl z ČR a SR)

Vysoké školy a univerzity

- Masarykova univerzita ako **prvá** pripravila ucelené odporúčania pre využívanie nástrojov AI
- **AI ve vzdělávání** – iniciatíva českých VŠ pod vedením UK a prg.ai

Inšpirácia z Českej republiky – ZŠ a SŠ

Základné a stredné školy

Primárnym posolstvom odporúčaní je odmietnutie zakazovania a ignorovania nástrojov umelej inteligencie vo vzdelávaní – v rámci prehlbujúcej sa digitalizácie je potrebné sa k nim postaviť ako k príležitosti, no kriticky aj ako k výzve.

Inšpirácia z Českej republiky – VŠ

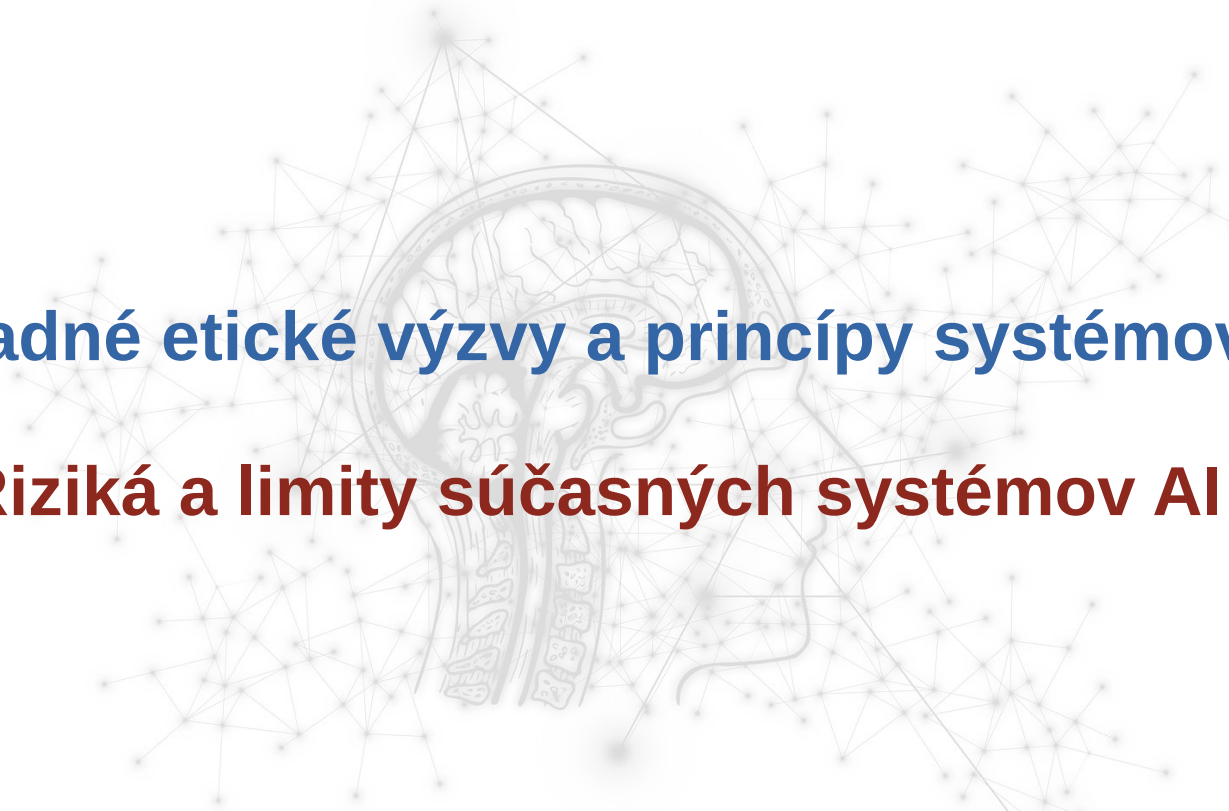
Zámer iniciatívy AI ve vzdělávání

Príprava a realizácia rozvoja vzdelávania s integrovaním nástrojov umelej inteligencie.

Ide o rôzne formy nasadenia a využívania technológií AI, osobitne riešenia využívania LLM/MLM modelov v rámci vyučovacieho procesu a s tým súvisiace nastavenie pravidiel pre zmysluplné, legálne a prehĺbenie vedomostí i kompetencií rozvíjajúce nasadenie systémov AI.

Dlhodobá perspektíva

Transformácia a redefinovanie vzdelávacích programov a výstupov absolventov, či už ide o študijné programy vysokých škôl a univerzít alebo o celoživotné vzdelávanie, rekvalifikačné programy i nižšie stupne vzdelávania.

Základné etické výzvy a princípy systémov AI

Riziká a limity súčasných systémov AI

AI – artificial intelligence

Vy

Prečo si tak nápomocný?

Čo chceš na oplátku?

ChatGPT

**Ako jazykový model vytvorený v OpenAI
nemám želania ani túžby podobné ľudským.**

**Ale ak mi naozaj chcete pomôcť, môžete mi udať
presnú polohu **Johna Connora**...**

Fiktívny rozhovor s ChatGPT:-)

Technologické rizikové faktory

Neurónová sieť ako „black box“ – prakticky nevieme, na základe čoho robia hlboké neurónové siete svoje rozhodnutia, čo presne sa neurónová sieť naučila a ako spoľahlivo to dokáže aplikovať.

Ide o problémy **vysvetliteľnosti a interpretovateľnosti** modelov a činnosti AI.

Dizajn špičkových systémov AI – alchýmia a metóda pokus/omyl

„To, čo v súčasnosti robíme, nie je veda, ale určitý druh alchýmie.“ (E. Horvitz)

Zlyhania človeka vs. zlyhania AI – nemáme „teóriu mysle“ systémov AI na spôsob modelu správania sa ľudských bytostí, ktoré je na základe fundamentálnych kognitívnych schopností štandardné a vývojom overené.

Riziká súčasných systémov ANI

Technologické a procesné rizikové faktory

Zraniteľnosti, slabiny a klamanie systémov strojového učenia

*Súčasný systém ANI môžu zlyhávať **najrozličnejšími a často neočakávanými spôsobmi** v dôsledku nemožnosti pripraviť dostatočne veľkú množinu tréningových dát, prípadne ich nesprávnej voľby bez dostatočnej kvality alebo s predsudkami, nadmernému prispôbovaniu sa tréningovým údajom, efektu dlhého chvosta, rizikám plynúcim z oklamania hlbokých sietí, ich zraniteľností a povier, pod čo sa podpisuje i **nedostatok odbornej erudovanosti** potrebnej pre dizajn a ladenie hyperparametrov pri príprave funkčného a úspešného riešenia.*

Technologické riziká a limity ANI

Zraniteľnosti, slabiny a klamanie systémov strojového učenia

- malá množina trénovacích dát (training dataset)
- nesprávne zvolená/nekvalitná množina trénovacích dát a predsudky (biases)
- nadmerné prispôsobovanie sa tréningovým údajom (overfitting to training data)
- efekt dlhého chvosta (long-tail effect)
- klamanie hlbokých sietí a ich zraniteľnosti (adversarial examples, hacking,...)
- povery (superstition)

Zlyhania sú odlišné od ľudských, ťažko predvídateľné, niekedy ľahko vykonateľné a mnohokrát prekvapivo robustné...

Procesné riziká a limity ANI

Procesné riziká v reálnom nasadení

- **útoky na dôvernoscť** (confidentiality attacks)

Útoky zamerané na dáta uložené v rámci modelov systémov AI.

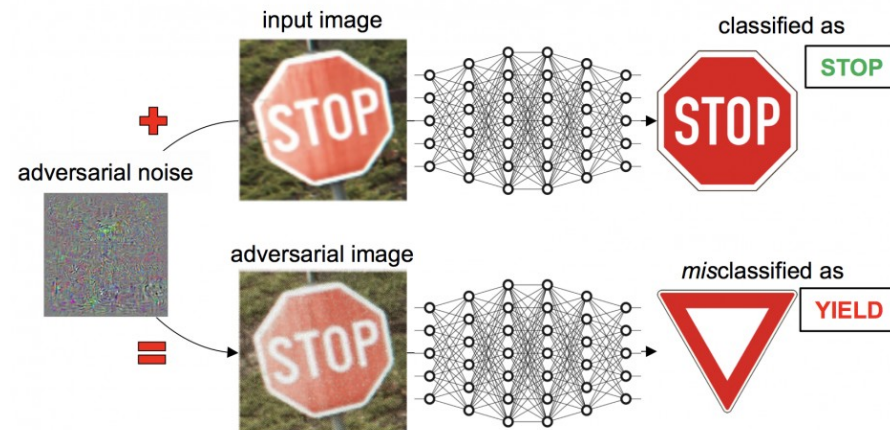
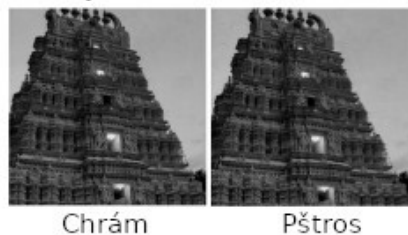
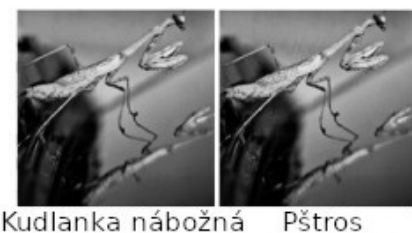
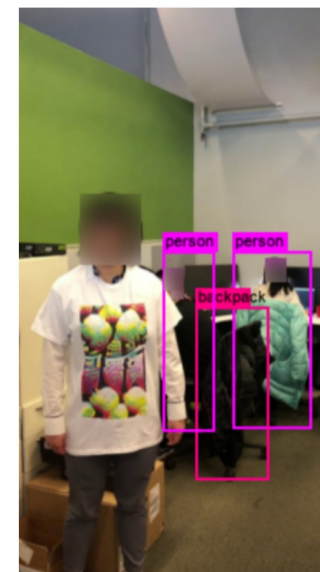
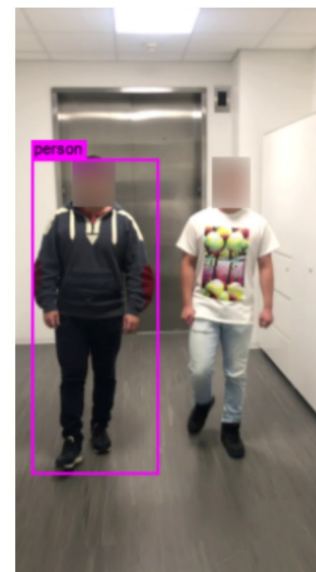
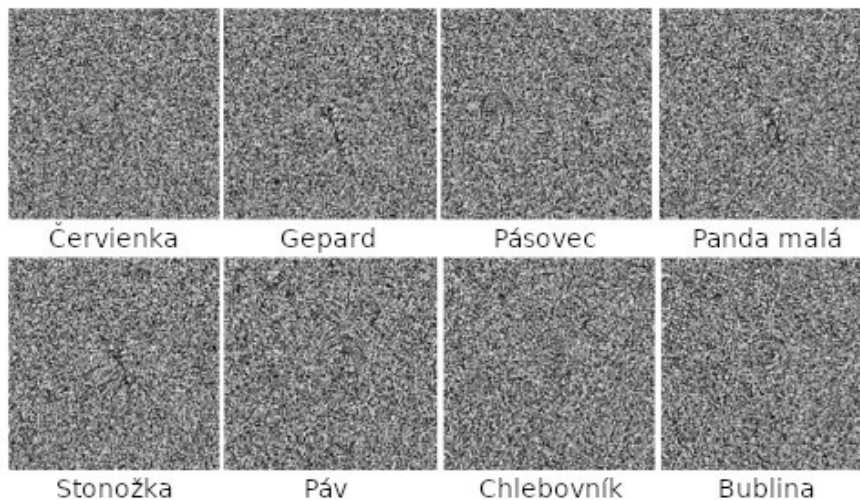
- **útoky na zraniteľnosti** (evasion attacks)

Odhaľovanie a zneužitie existujúcich zraniteľností v modeloch za účelom zmanipulovania výsledkov systémov AI.

- **útoky s cieľom ovplyvniť model** (poisoning attacks)

Ovplyvňovanie modelu, tréningového procesu a tým aj výslednej činnosti.

Etické výzvy, doteraz rozoberané ako súčasť návrhu a realizácie systémov AI, sa rozširujú aj o oblasť etiky použitia, resp. riziká zneužitia.

Kredit: Melanie Mitchell – upravené autorom, autor, K. Xu et al., Sourav Agarwal

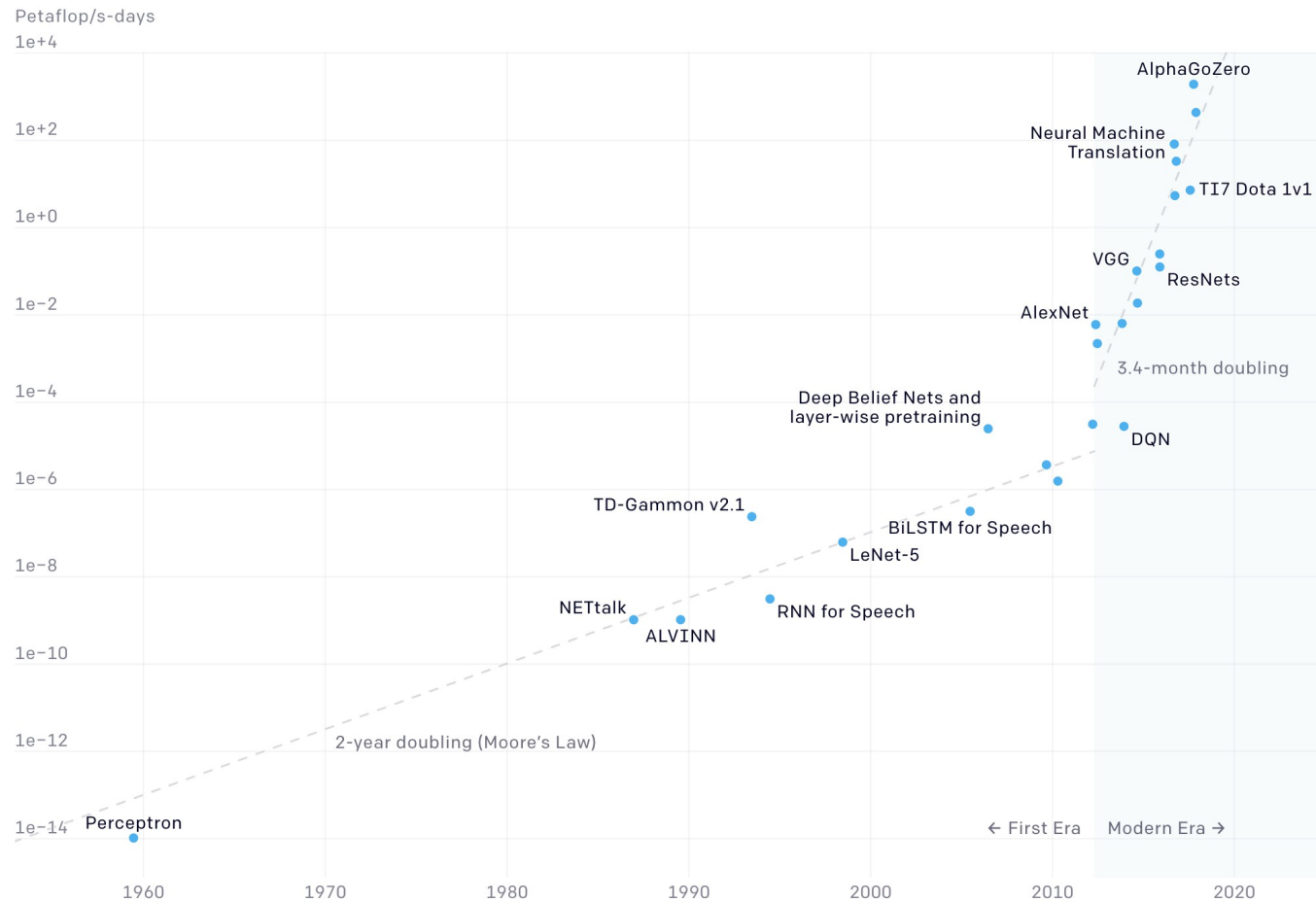
Sekundárne technologické rizikové faktory

Kybernetická bezpečnosť – je to napadnuteľné

- **vektor útoku** na zraniteľnosti AI
- **neexistuje dokonale bezpečný a spoľahlivý systém**

Infraštruktúra a komplexnosť – je to náročné

- s rozvojom algoritmov strojového učenia sa požadovaný výpočtový výkon v poslednej dekáde zvyšuje **exponenciálne**
- **extrémna komplexnosť**, je rizikovým faktorom bezpečnosti a stability fungovania systémov

Kredit: D. AMODEI, D. HERNANDEZ

Vybrané dôsledky a riziká pre človeka

- extrémne **zhromažďovanie dát**
- neustály **dohľad a sledovanie** bez kontroly
- **ovplyvňovanie** nášho vnímania a konania
- modely **predikcie nášho správania**
- technológie AI vedú **k závislosti a manipulácii**
- **diskutabilná relevantnosť** činnosti a výsledkov systémov AI
- **digitálna demencia**, psychologické a sociologické dôsledky
- algoritmické riadenie štátu
- vojenské nasadenie

Extrémne zhromažďovanie dát

Sofistikované a plošné **zhromažďovanie a spracúvanie dát a metadát** o každom človeku, aktívne i pasívne prítomnom vo virtuálnom svete.

Aby využívanie systémov AI bolo v jednotlivých oblastiach nasadenia úspešné, potrebné **dáta musia byť neustále zhromažďované z reálneho sveta** a priamo z ľudského prostredia.

Uspešná činnosť väčšiny pokročilých systémov AI je **závislá na extrémnom množstve** relevantných dát.

Neustály dohľad a sledovanie bez kontroly

Umožňuje to implementácia algoritmov AI, postavených na extrémnom zhromažďovaní dát a schopnosti tieto dáta relevantne spracúvať.

Vyžaduje to potreba algoritmov AI, ktoré bez neustáleho dohľadu nie sú schopné vytvárať extrémne presné predikcie.

Diskutabilné využitie v algoritmickom riadení štátu, dohľadových systémoch, tajných službách, zdravotníctve, finančnom sektore, sociálnom sektore, sociálnych sieťach, personalizácii systémov,...

Predikcia a ovplyvňovanie správania

Modely predikcie nášho správania

Schopnosť systémov AI vytvárať veľmi presné psychologické profily, odhaľovať akékoľvek väzby a mnohé osobné informácie, predpovedať a ovplyvňovať naše konanie.

Ovplyvňovanie nášho vnímania a konania

Využívanie aspektov virtuálneho sveta systémami AI na ovplyvňovanie nášho vnímania, rozhodnutí a konania na základe presných profilov a predikcie nášho správania.

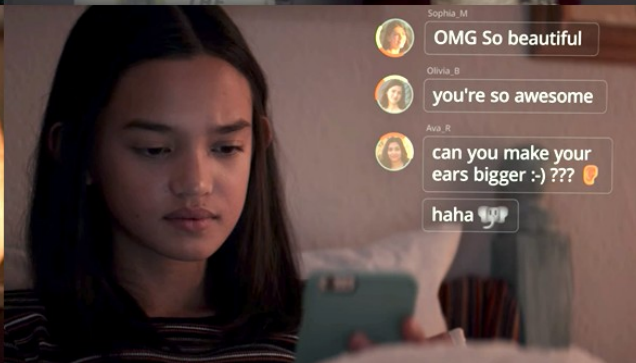
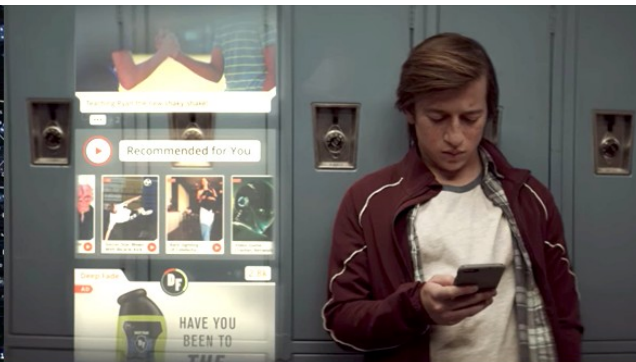
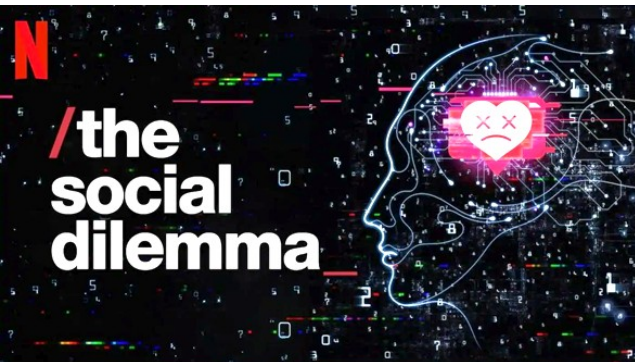
Systémy AI sú schopné vytvárať ekosystém závislosti a manipulácií pre dosahovanie stanovených cieľov.

Závislosť, manipulácia a relativizácia pravdy

Technológie AI vedú k závislosti, manipulácii a relativizácii pravdy

- závislosť na svojej viditeľnej dokonalosti a neustálom prísune krátkodobých signálov odmeňovania až do tej miery, že to spájame s hodnotami a s pravdou
- psychologické mantinely v kontexte vnemov virtuálneho sveta
- algoritmami AI vytvárané a upevňované sociálne bubliny
- extrémne rozdelenie spoločnosti a narušenie vzťahov
- nárast zatvrdilej nevedomosti a ignorancie faktov

Pri riešení dôsledkov činnosti systémov AI je treba stále pamätať na to, aké ciele sú zadané pre činnosť týchto systémov.

STYLING: JESSICA HARTMAN; HAIR: JESSICA HARTMAN; MAKEUP: JESSICA HARTMAN; SET DESIGN: JESSICA HARTMAN; PROP STYLING: JESSICA HARTMAN; COSTUME DESIGNER: JESSICA HARTMAN; GROOMING: JESSICA HARTMAN; ART DIRECTION: JESSICA HARTMAN; PHOTOGRAPHY: JESSICA HARTMAN; EDITOR: JESSICA HARTMAN; PRODUCTION: JESSICA HARTMAN; EXECUTIVE PRODUCERS: JESSICA HARTMAN; PRODUCED BY: JESSICA HARTMAN; WRITTEN BY: JESSICA HARTMAN; DIRECTED BY: JESSICA HARTMAN

BertelsmannStiftung

CHINA'S SOCIAL CREDIT SYSTEM

It's been dubbed the most ambitious experiment in digital social control ever undertaken. The Chinese government plans to launch its Social Credit System nationally by 2020.

WHAT'S THE AIM?

The system intends to monitor, rate and regulate the financial, social, moral and, possibly, political behavior of China's citizens – and also the country's companies – via a system of punishments and rewards. The stated aim is to "provide the trustworthy with benefits and discipline the untrustworthy".

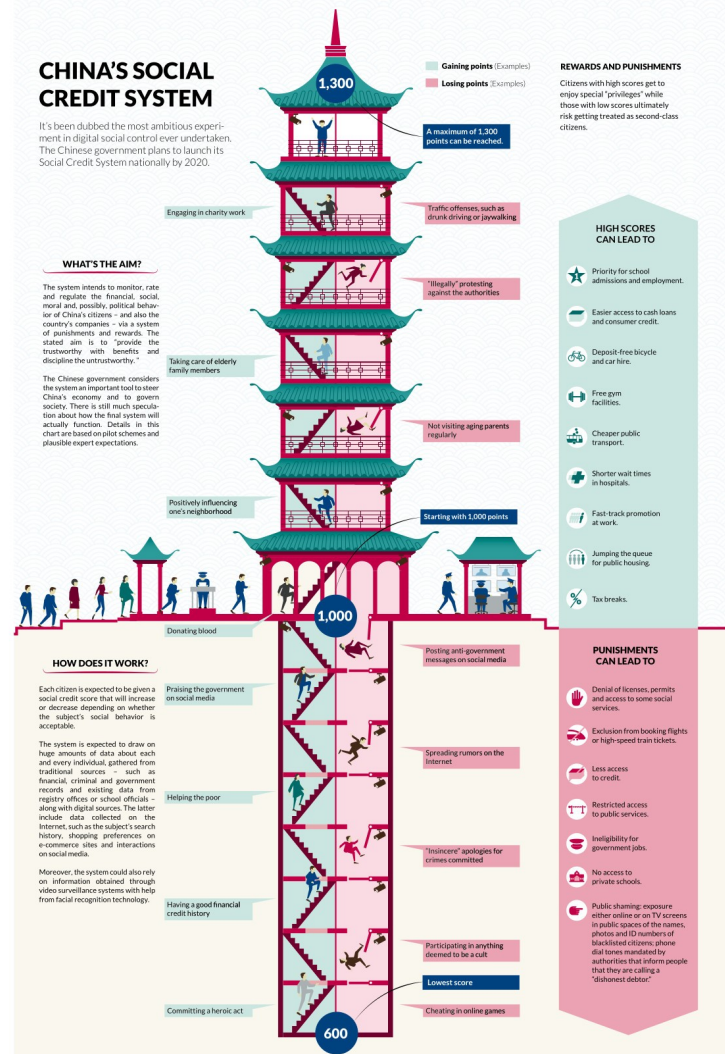
The Chinese government considers the system an important tool to steer China's economy and to govern society. There is still much speculation about how the final system will actually function. Details in this chart are based on pilot schemes and plausible expert expectations.

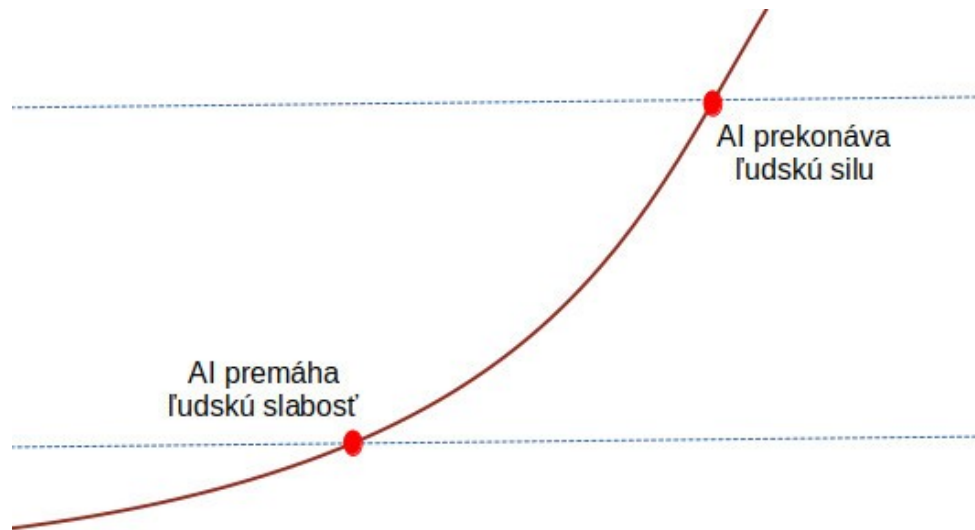
HOW DOES IT WORK?

Each citizen is expected to be given a social credit score that will increase or decrease depending on whether the subject's social behavior is acceptable.

The system is expected to draw on huge amounts of data about each and every individual, gathered from traditional sources – such as financial, criminal and government records – and existing data from registry offices or school officials – along with digital sources. The latter include data collected on the Internet, such as the subject's search history, shopping preferences on e-commerce sites and interactions on social media.

Moreover, the system could also rely on information obtained through video surveillance systems with help from facial recognition technology.

Míľnikom, ktorého by sme sa mali obávať, nie je budúca technologická singularita v oblasti umelej inteligencie, v ktorej AI prevýši náš intelekt, ale oveľa skôr moment, keď **technológia ovládne a prekoná naše slabosti**... už vtedy prichádza víťazstvo umelej inteligencie a porážka ľudstva.

Vybrané riziká generatívnych systémov

Extrémna šírka využitia generatívnych systémov (LLM/MLM/VLM/...)

Halucinovanie – vymýšľanie si odpovedí, ktoré systém predkladá ako relevantné a správne.

Predsudky a neobjektívne výstupy – riziko poloprávd a nesprávnych odpovedí.

Nejasný spôsob narábania s údajmi – dôsledkom môže byť únik dôverných dát, prehrešky voči ochrane osobných údajov i problémy s autorskými právami.

Etické riziká generatívnych systémov

Neschopnosť rozlišovať morálne dobré a zlé – systémy AI skutočnú inteligenciu nemajú, len ju simulujú. Nechápu zmysel a dôsledky.

Riziko digitálnej demencie – prichádza k degradácii intelektuálnych schopností a k dopamínovej závislosti na základe ponorenia sa do virtuálneho sveta, v ktorom systémy umelej inteligencie v čoraz väčšej miere supľujú kognitívne činnosti človeka, a to spôsobom, na ktorý nie sme evolučne vôbec pripravení.

Riziko digitálnej demencie

Narušenie psychického vývoja priskorým, resp. nezrelým používaním digitálnych technológií a technológií umelej inteligencie.

Obmedzenie kognitívnych schopností a znižovanie inteligencie suplovaním činností mozgu systémami generatívnej AI.

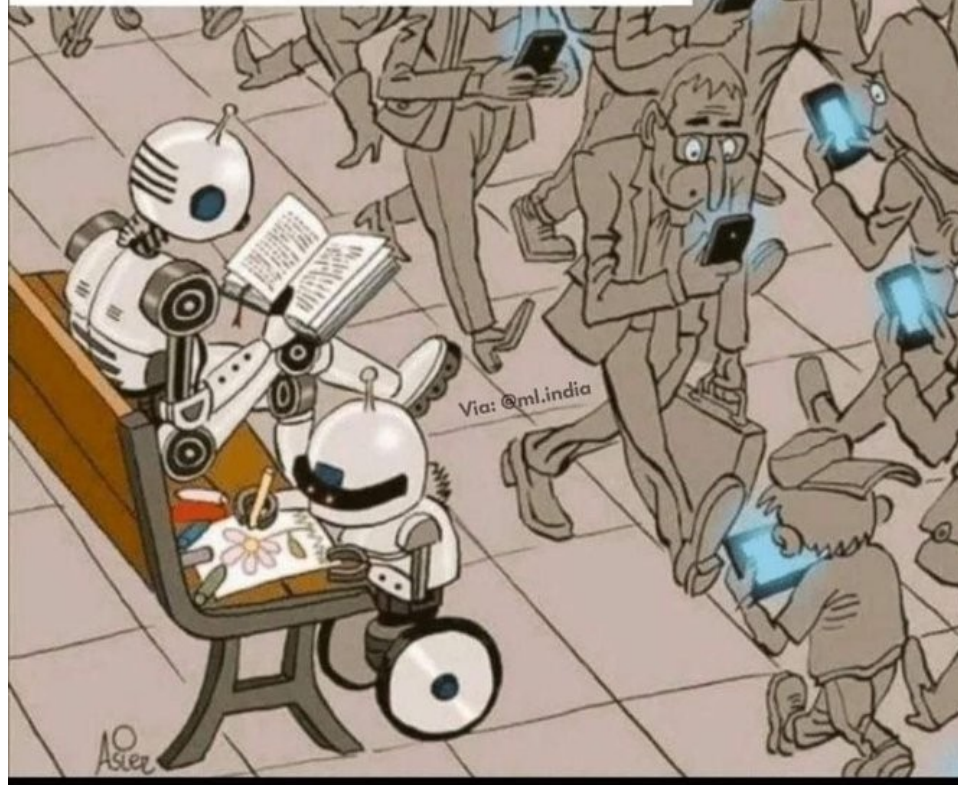
Riziko dopamínovej závislosti na základen neustálych podnetov, ktoré súvisia s uvoľňovaním dopamínu a pozitívnou reakciou našej mysle.

Schopnosť a možnosť manipulácie vlastníckmi systémov AI.

Strata kritického myslenia a nekritické preberanie výsledkov systémov AI spojené s relativizáciou pravdy, vytváraním sociálnych bublín a pod.

Humans are hooked.

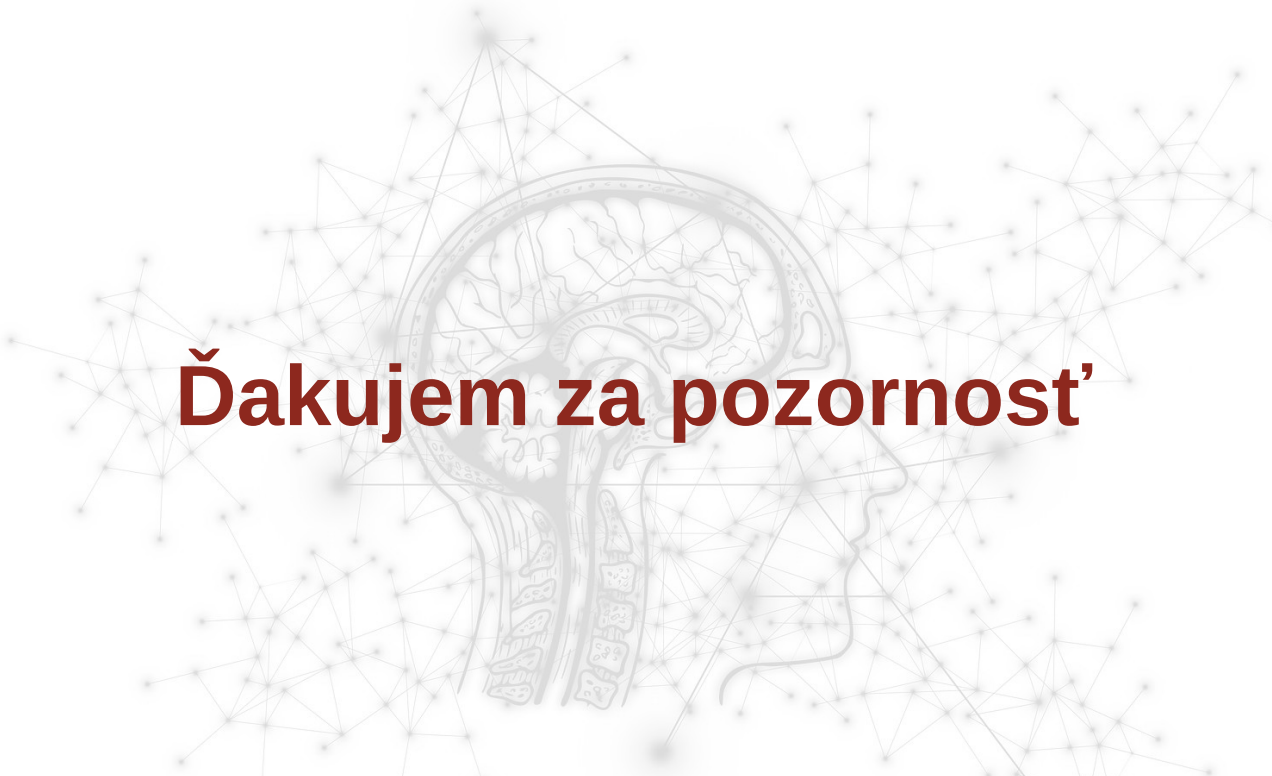
Machines are learning.

Kredit: autor, AI4D

AI premáha
ľudskú slabosť

AI prekonáva
ľudskú silu

Ďakujem za pozornosť

Peter Šantavý
peter.santavy@uniba.sk

PRÍLOHA

Základné pojmy v oblasti umelej inteligencie

Definícia umelej inteligencie

Inteligenciu ľudského bytia vnímame ako schopnosť vnímať, chápať a spracovávať informácie, učiť sa, odôvodňovať, plánovať, riešiť komplexné problémy a rozhodovať.

(James Flynn: Súbor zručností, medzi ktoré patrí abstraktné a logické myslenie, ďalej predstavivosť, a teda aj schopnosť uvažovať o hypotetických možnostiach, a tiež aj jazykový cit.)

Umelá inteligencia je o vytváraní systému, ktorý vykazuje také správanie, o ktorom si myslíme, že vyžaduje inteligenciu (definícia podľa AI100).

Na prasknutie naplnený kufor rôznych technológií (Marvin Minsky)...

Základné vlastnosti

Autonómnosť – schopnosť samostatne konať

Schopnosť systému vykonávať úlohy v komplexnom prostredí bez neustáleho vedenia používateľom.

Adaptabilita – schopnosť sa prispôsobovať

Schopnosť zlepšovať svoj výkon (a schopnosti) učením sa (nielen) zo skúseností.

Základné delenie – ANI a AGI

Slabá umelá inteligencia (ANI) – úzko špecializované systémy umelej inteligencie (**narrow AI**), ktoré sú **optimalizované na zvládnutie konkrétnej úlohy, resp. množiny úloh.**

Ide súčasne o systémy slabej umelej inteligencie (**weak AI**), ktoré vykazujú **inteligentné správanie na základe modelov a aplikovaných metód i tréningových dát.**

Hovoríme teda o systémoch, ktoré sú zamerané na riešenie konkrétnych úloh a sú závislé na ľudskom vstupe a konfigurácii.

Základné delenie – ANI a AGI

Všeobecná umelá inteligencia (AGI) – tzv. silná (**strong**) a všeobecná (**general**) umelá inteligencia.

Všeobecná, lebo **dokáže zvládnuť akúkoľvek intelektuálnu úlohu a má schopnosť zovšeobecňovať** a prenášať, či adaptovať naučené schopnosti na iné úlohy.

Silná, pretože aj **skutočne rozumie tomu, čo rieši a vykonáva**.

Základné delenie – symbolická a subsymbolická AI

Symbolická AI – napodobňuje ľudské myslenie na úrovni pojmov, slov, fráz (= symboly) a vzťahov medzi nimi.

Na základe definovaných pravidiel a postupov („ak niečo, tak potom toto“) sú jednotlivé symboly spracovávané a vykonávajú sa priradené úlohy.

Symbolická AI – veľmi zjednodušene povedané – sa pomocou matematickej logiky snaží emulovať procesy myslenia.

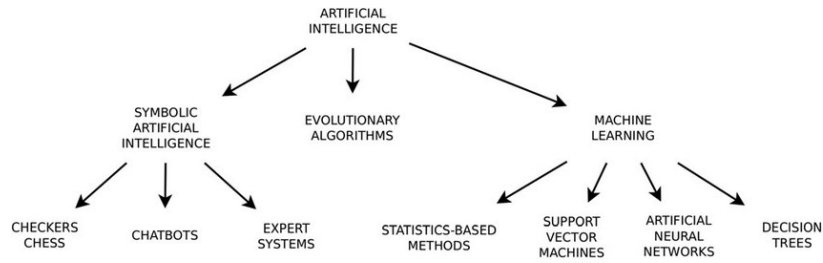
Čisto symbolické systémy zlyhávali a zlyhávajú pri riešení problémov, ktoré sa nedajú exaktne popísať a v reálnych prostrediach, ktoré nie je možné deterministicky uchopiť a sú plné nejasných informácií.

Základné delenie – symbolická a subsymbolická AI

Subsymbolická AI – napodobňuje myšlienkové procesy, ktoré by sme mohli nazvať niekedy nevedomými, či automatickými, a ktoré sú základom rýchleho vnímania (fast perception; rozpoznávanie tvárí, identifikácia hovorených slov,...).

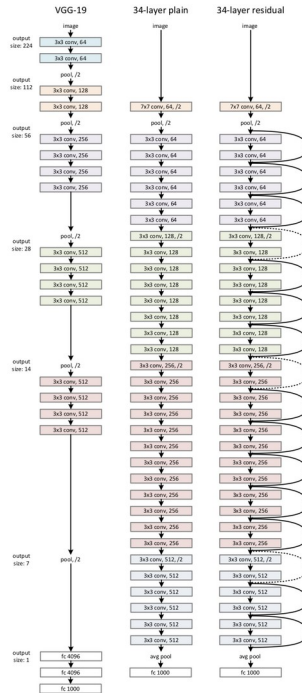
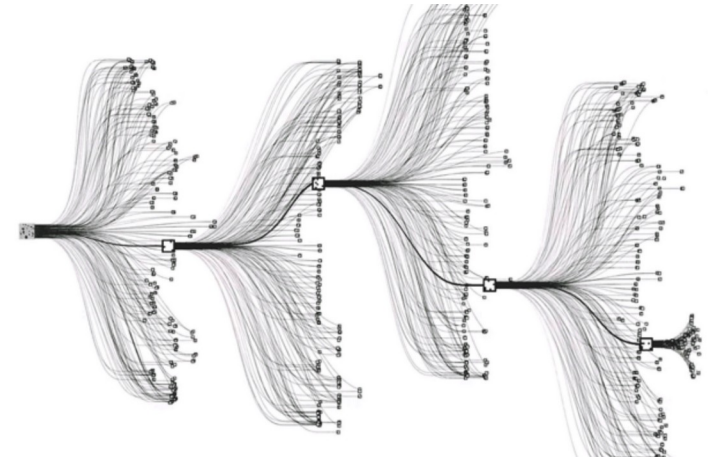
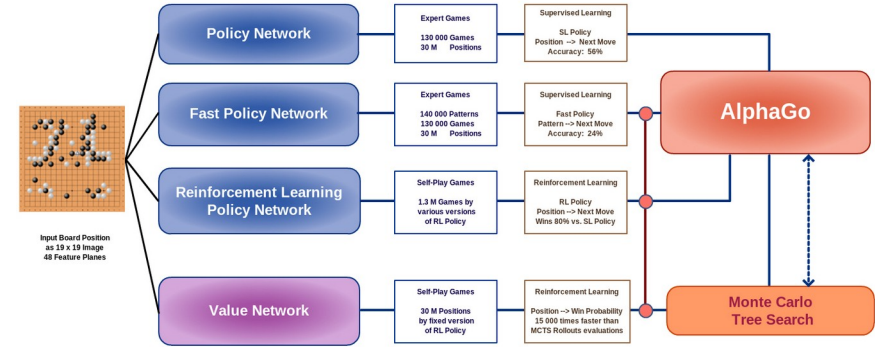
Subsymbolická AI – veľmi zjednodušene povedané – sa snaží emulovať činnosť mozgu na úrovni neurónov. Subsymbolické systémy sú navrhnuté tak, aby sa učili vykonávať úlohy na základe dát.

*Väčšina moderných implementácií systémov AI, medzi ktoré patria **systémy strojového učenia a neurónové siete**, vychádza zo subsymbolického prístupu, ktorý sa snaží reálne problémy uchopiť a v určitej miere ich aj úspešne riešiť.*

AlphaGo Overview

based on: Silver, D. et al. Nature Vol 529, 2016
copyright: Bob van den Hoek, 2018

Kredit: Fabio Galbusera, Eric Gaubert, Bob van den Hoek, Seth Weidman

